

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091
0301 OSLO

Saksbehandler, innvalgstelefon
Thomas Møller, 74 16 81 26

Uttalelse til begrenset høring av detaljplan for miljø og landskap - Osaelva kraftverk - Sørfjorden - Indre Fosen kommune

Statsforvalteren har mottatt ovennevnte detaljplan til uttalelse. Under følger innspill til planen på Statsforvalterens ulike fagområder:

Landbruk

Vi ser at adkomstveien delvis går over areal registrert i NIBIO Kilden som innmarksbeite og fulldyrka jord. Jordvernet er innskjerpet i flere omganger de senere årene, sist gjennom nasjonal jordvernstrategi vedtatt av Stortinget i juni 2023. I jordvernstrategien er det et nytt jordvernmål om at den årlige omdisponeringen av dyrka jord ikke skal overstige 2000 daa, og målet skal være nådd innen 2030. Med bakgrunn i dette henstiller vi til at det søkes løsninger for adkomstvegen hvor inngrepet i jordressurser unngås/minimeres.

Vi ser også at det er planlagt midlertidig inngrep i dyrka mark, slik som jordkabel og kraftgate. Vi henstiller til at alternativ som ikke berører dyrka mark vurderes. Der hvor dette ikke er mulig, henstiller vi til å minimere inngrep på dyrka mark. For eventuelt midlertidig beslag av dyrka mark er det avgjørende at jorda blir like god igjen etterpå. Vi viser også til retningslinje i Regional plan for arealbruk 2022-2030 som sier følgende: «ved eventuell midlertidig omdisponering av dyrka jord skal det utarbeides en plan som sikrer at jordressursen blir ivaretatt på best mulig måte». Ved utarbeidelse av slik plan er det viktig å benytte seg av jordbruksfaglig/ agronomisk fagkompetanse. Jordkabelen må legges tilstrekkelig dypt slik at den ikke kan komme i konflikt med jordbruksdrifta, herunder pløying, drenering, mm.

Vi ber også om at det legges til rette for foryngelse for å få opp ny skog på områdene med midlertidig arealbeslag der skog er blitt fjernet.

Klima og miljø

Tiltaket består ifølge søknaden av:

1. Inntaksarrangement
2. Vassveg som bora tunnel

3. Kraftstasjonsbygg

4. Masseplassering som blir sikra mot erosjon

NVE ønsker primært tilbakemelding om forhold som ikke er omtalt i detaljplanen (med vedlegg), og særskilt om følgende tema:

- Løsning for ålevandring i vassdraget
- Særlige hensyn i anleggs- og driftsfase
- Løsning for utløp av kraftstasjon (anadrom sone)
- Støy (kraftverket ligger tett på bebyggelse)
- Deponi, midlertidige og permanente

Det er opplyst om at det blir eksponering av bart fjell, og at tiltaket derfor ikke er spesielt utsatt for økt sedimenttransport. Det opplyses også at elva må legges om midlertidig. Basert på erfaringer fra anleggsarbeid i senere tid og med den økte risikoen for ekstremhendelser og styrtregn mener vi det bør foreligge en plan med ulike tiltak som raskt kan igangsettes ved slike tilfeller. Det må også planlegges når omlegging av elva skjer, slik at man velger en periode med lav vannføring.

Fisk

Konsesjon til denne utbyggingen er gitt i 2012. Det er lenge siden det ble gjennomført befaring, og derfor vanskelig å gi praktiske forslag til forbedringer for opp- og nedvandringmuligheter. De forslag Statsforvalteren gir for å sikre ålevandring er derfor ikke basert på stedegen kunnskap om Osaelva, men generelle kunnskap om ål. Statsforvalteren er positiv til at NVE etterspør denne kunnskapen og at det er økt fokus på ål i vannkraftsaker. Vi stiller oss også positivt til befaringer i framtida.

Statsforvalteren anbefaler at det brukes en konsulent for å sikre best mulig forhold for fisk og ål. For ål sin del er det viktig å tilrettelegge både alle stadiene av ål; glass-, gul- og blankål, med de ulike behovene stadiene har. Glassål er bedre klatrere, men mindre strømsterke enn gulål. Glassål har derfor en annen vandringsadferd. Oppvandring må ta hensyn til ulike stadier av ål, med riktig kubikk og hastighet. Det må i tillegg legges vekt på riktig substrat.

Nedvandringen vil i stor grad følge strømmen, og det er derfor viktig å sikre at ålen ikke passerer turbinene.

De øverste 80 meterne på anadrom strekning får fraført vann, og det må sikres at dette ikke påvirker vandringsmulighetene til ål.

I utgangspunktet er det uheldig at man frafører vann på 80 meter av en antatt anadrom strekning på 2.1 km. Både laks og sjøaure i Osaelva har moderat tilstand i lakseregisteret. Det er heller ikke endelig fastslått hvor anadrom strekning stopper, selv om man ikke fant lakseyngel oppstrøms Fosshaugfossen.

Vi ser positivt på at NVE har gitt et grundig manøvreringsreglement i konsesjonen. Dette vil hindre stranding av fisk. Vi er også opptatt av at gytt rogn ikke skal fryse eller tørrlegges fram til klekking. Endret sedimenttransport vil også kunne påvirke rogn, og plommeseekkyngel negativt.

Støy

Kraftverket ligger tett på bebyggelse. I detaljplanen er det gjort følgende vurdering av støy knyttet til tiltaket:

«Med Francis-turbiner i stasjonen blir det et avløp med vannlås noe som reduserer støyproblemer spesielt fra turbinen. Det er også noe støy inne i selve stasjonen både fra luftkjølte generatorer og ventilasjonsanlegg, men vi plasserer dette slik at det vender vekk fra de nærmeste naboene. Det kan også settes inn lydfeller i stasjonen dersom støy skulle bli et problem for omgivelsene. Avstanden til nærmeste bolighus er kun rundt 80 m i luftlinje.»

Vi viser til Klima- og miljødepartementets retningslinje for behandling av støy i arealplanleggingen (T-1442/2021). Pkt. 5.1 *Støyutredning og vurderinger i planbeskrivelsen* sier følgende om ny støyende virksomhet:

«Ved planlegging av støyende anlegg og virksomhet må det alltid gjøres støyutredning dersom berørt støyfølsom bebyggelse kan få støynivå som overskrider grenseverdiene i tabell 2. (...) Støyutredningen bør synliggjøre hvilke støyfølsomme eiendommer som er utsatt for støy, om kvalitetskriteriene er oppfylt, hvilke avbøtende tiltak som er aktuelle og hvilken effekt de har. Avbøtende tiltak bør sikres i plankart og/eller bestemmelser. Dersom utbygging av anlegg eller virksomhet kan gi vibrasjoner eller strukturstøy skal det utredes særskilt.»

Videre gis det retningslinjer for planlegging av ny støyende virksomhet (pkt. 5.3), samt for bygge- og anleggsstøy (pkt.6).

I pkt. 3.2.1 gis det føringer for støyutredningen som vi mener bør legges til grunn også her. Vi kan ikke se av oversendt materiale at det er foretatt en slik støyutredning, og vil henstille om at det blir foretatt en støyutredning i henhold til T-1442/21. Vi vil tilrå at grenseverdier i tabell 2 for industristøy, eventuelt tekniske installasjoner, blir lagt til grunn. Se også pkt. 2.2.3 i veilederen:

<https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/forurensning/stoy/for-myndigheter/veileder-om-behandling-av-stoy-i-arealplanlegging/grenseverdier-for-stoy/anbefalte-grenseverdier-ved-nye-tiltak/>

Dersom støyutredningen viser at området kan være utsatt for støy over disse grenseverdiene, bør avbøtende tiltak beskrives og det bør legges fram dokumentasjon på at grenseverdiene i tabell 2 og kvalitetskriterier for støyfølsom bebyggelse kan tilfredsstilles. Avbøtende tiltak bør sikres gjennom tillatelsen.

Deponi, midlertidige og permanente

Detaljplanen viser regnskap for massebalansen. Vi vurderer det som positivt at toppmasser og gravemasser fra vei, samt sprengmasser fra påhugg vil bli benyttet i prosjektet.

Ifølge regnskapet vil det bli et overskudd på 2 755 kubikk borekaks som vil bli deponert på deponiplass vist i arealplanen. Vi minner om Faktaark M-1243/2018 fra Miljødirektoratet som presiserer at overskuddsmasser fra bygge- og anleggsprosjekter anses som næringsavfall og skal deponeres på godkjent avfallsmottak. Bedrifter som mottar slike rene overskuddsmasser fra bygge- og anleggsvirksomhet må være godkjent som avfallsmottak og ha tillatelse fra Statsforvalteren for drift av avfallsmottak. For å få en slik tillatelse må det sendes søknad til Statsforvalteren, jf. forurensningsforskriften.

Ved lokalisering av nye deponiområder skal det legges vekt på å unngå områder som har viktige naturverdier (arter og naturtyper) og hvor det er fare for avrenning til bekker og vann.

Med hilsen

Trude Mathisen (e.f.)
underdirektør
Kommunal- og justisavdelingen

Thomas Møller
seniorrådgiver
Kommunal- og justisavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Saksbehandlere:

Kommunal og justis: Thomas Møller – 74 16 81 26

Klima og miljø: Maia Vardenær – 74 16 81 86 / Anveig Nordtug Wist – 73 19 93 37

Landbruk: Anne Sigrun Trandem – 74 16 84 55

Reindrift: Simon Gran Stensrud - 74138053

Kopi til:

Indre Fosen kommune

Trøndelag fylkeskommune

Postboks 23

Fylkets hus, Postboks 2560

7101

7735

RISSA

STEINKJER